

OPETUSAPTEEKKIHARJOITTELUN TALOUSTEHTÄVÄT

APTEEKIN TULOSLASKELMAN ERÄT

ESIMERKKI APTEEKIN TULOSLASKELMASTA

TULOSLASKELMA		
Myynti	+	2 300 000
Apteekkivero	-	105 000
Liikevaihto	=	2 195 000
Liiketoiminnan muut tuotot	+	33 000
Ostot	-	1 630 000
Varaston muutos	+	10 000
Myyntikate	=	?
Henkilöstökulut	-	290 000
Muut kulut	-	130 000
Käyttökate	=	?
Poistot	-	10 000
Liikevoitto	=	178 000
Rahoitustuotot ja kulut	-	1 500
Toimintavarausten muutos	-	1 000
Verot	-	82 000
Tilikauden voitto	=	93 500

- Tuloslaskelmasta nähdään **mistä ja miten apteekin tulos muodostuu?**

- **Tulojen määrä**

- **Mihin rahaa on kulunut**

- Toiminnan kannattavuutta tarkastellaan tuloslaskelman välisummien avulla:

- Myyntikate
- Käyttökate
- Liikevoitto

TULOSLASKELMAN ERÄT

- **Myyntiin** sisältyy kaikki apteekin varsinaisen liiketoiminnan myyntituotot vähennettynä arvonlisäverolla ja mahdollisilla alennuksilla.
- **Apteekkiverolla** tasataan apteekkien **lääkemyynnin** tuottoa siten, että apteekin liikevaihdon kasvaessa myös apteekkivero kasvaa apteekkiverolaissa määritellyn taulukon mukaisesti.
- **Liikevaihto** saadaan, kun myynnistä vähennetään apteekkivero.
- **Liiketoiminnan muut tuotot** sisältävät Kelan ostokertapalkkiot sekä tuottoja, jotka eivät liity apteekin varsinaiseen toimintaan kuten vuokrat, vakuutuskorvaukset ja omaisuuden myynnistä saadut tuotot.
- **Ostoihin** sisältyvät kaikki apteekin liiketoiminnasta aiheutuvat kulut eli myytäväksi päätyvien aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot.
- **Varaston muutos** = tilikauden lopun ja alun arvojen erotus. Varaston hyvällä hallinnalla voidaan vaikuttaa kannattavuuteen optimaalisella koolla sekä hinnanmuutoksia huomioimalla.

TULOSLASKELMAN ERÄT - MYYNTIKATE

- **Myyntikate** kertoo, paljonko tuotteiden ja palveluiden myynnistä jää katetta euroissa/prosenteissa.
- Myyntikatteen tulee pitkällä aikavälillä riittää kattamaan kaikki toiminnasta aiheutuvat kustannukset ja tulevat investoinnit. Apteekkien tapauksessa myös apteekkarin nostama korvaus tehdystä työstä.
- Lääkemyynnin myyntikatteeseen ei voi juuri vaikuttaa omalla toiminnalla, sillä lääkkeiden sisäänosto- ja ulosmyyntihinta ovat säänneltyjä.

TULOSLASKELMA		
Myynti	+	2 300 000
Apteekkivero	-	105 000
Liikevaihto	=	2 195 000
Liiketoiminnan muut tuotot	+	33 000
Ostot	-	1 630 000
Varaston muutos	+	10 000
Myyntikate	=	?

**Myyntikate = liikevaihto + liiketoiminnan muut tuotot
– ostot (+/-) varaston muutos**

Myyntikate-% = $\frac{\text{myyntikate}}{\text{liikevaihto}} \times 100 \%$

**Tehtävä 1: Laske viereisen
esimerkkituloslaskelman luvuilla
apteekin myyntikate euroissa sekä
myyntikateprosentti.**

TULOSLASKELMAN ERÄT - HENKILÖSTÖKULUT

- **Henkilöstökulut** jaetaan tuloslaskelmassa kahteen pääerään: palkkoihin sekä henkilösivukuluihin. Henkilösivukuluihin kirjataan mm. eläkemaksut, sosiaaliturvamaksut, pakolliset vakuutusmaksut, työttömyysmaksut, lomarahat, työterveyshuolto, sairausajan palkka sekä vanhempainvapaakulut.
- Henkilöstökuluihin vaikuttavat henkilökunnan rakenne (tekniset/farmaseutit/proviisori), työkokemus (palvelusvuodet) ja apteekkarin oma työpanos.
- Henkilöstökulut muodostavat yhden suurimmista apteekin kulueristä. Henkilöstökuluja seurataan laskemalla palkkojen suhde liikevaihtoon.

TULOSLASKELMA		
Myynti	+	2 300 000
Apteekkivero	-	105 000
Liikevaihto	=	2 195 000
Liiketoiminnan muut tuotot	+	33 000
Ostot	-	1 630 000
Varaston muutos	+	10 000
Myyntikate	=	?
Henkilöstökulut	-	290 000

Palkkaprocentti = $\frac{\text{palkat ja palkkiot yhteensä}}{\text{liikevaihto}} \times 100 \%$

Tehtävä 2: Laske palkkaprocentti, kun palkkojen osuus henkilöstökuluista on 77,7 %.

TULOSLASKELMAN ERÄT - KÄYTTÖKATE

- **Käyttökate** ei ole tuloslaskelman virallinen erä, mutta käytännössä paras mittari vertaamaan **saman toimialan yritysten** keskinäistä kannattavuutta.
- **Käyttökateprosentin** vaihteluväli apteekkien kesken on huomattava johtuen mm. siitä, että pienissä apteekeissa apteekkarin työpanoksella on suuri taloudellinen vaikutus ts. palkoissa ”säästetään” proviisorin palkkakulujen verran.

TULOSLASKELMA		
Myynti	+	2 300 000
Apteekkivero	-	105 000
Liikevaihto	=	2 195 000
Liiketoiminnan muut tuotot	+	33 000
Ostot	-	1 630 000
Varaston muutos	+	10 000
Myyntikate	=	?
Henkilöstökulut	-	290 000
Muut kulut	-	130 000
Käyttökate	=	?
Poistot	-	10 000
Liikevoitto	=	178 000

Käyttökate = liikevoitto + poistot

Käyttökateprosentti = $\frac{\text{käyttökate}}{\text{liikevaihto}} \times 100 \%$

Tehtävä 3: Laske käyttökate ja käyttökate-%.

TULOSLASKELMAN ERÄT - LIIKEVOITTO

- **Liikevoitto (-tappio)** on virallisen tuloslaskelman ensimmäinen välitulos. Liikevoitto kertoo, kuinka paljon apteekin liiketoiminnan tuotoista on jäljellä ennen rahoitustuottoja ja kuluja sekä veroja.
- **Liikevoittoprosenttia** käytetään yleisesti eri yritysten kannattavuuden vertailussa. Osakeyhtiö ja toiminimen (apteekki) välillä ei kuitenkaan voida verrata liikevoittoprosenttia, johtuen eri yhtiömuodoista. Esim. palkkarakenne ja verokohtelu poikkeavat toisistaan.

TULOSLASKELMA		
Myynti	+	2 300 000
Apteekkivero	-	105 000
Liikevaihto	=	2 195 000
Liiketoiminnan muut tuotot	+	33 000
Ostot	-	1 630 000
Varaston muutos	+	10 000
Myyntikate	=	?
Henkilöstökulut	-	290 000
Muut kulut	-	130 000
Käyttökate	=	?
Poistot	-	10 000
Liikevoitto	=	178 000

$$\text{Liikevoittoprosentti} = \frac{\text{liikevoitto}}{\text{liikevaihto}} \times 100 \%$$

Tehtävä 4 : Laske liikevoitto-% = yhtä liikevaihdon euroa kohden jäävä osuus liikevoittoa.

TULOSLASKELMAN ERÄT

- **Muihin kuluihin** kirjataan mm. vapaaehtoiset henkilösivukulut, toimitilavuokrat, ICT-kulut, kalustovuokrat, kone- ja kalustokulut, matkakulut, edustuskulut, markkinointikulut, hallintokulut ja muut liikekulut.
- **Poistot** ovat laskennallinen kulu, jonka avulla seurataan apteekin käyttöomaisuuden arvon alentumista. Suuria investointeja ei vähennetä suoraan tilikauden tuloksesta, vaan investointikustannus jaksetaan usealle eri vuodelle poistojen avulla.
- **Rahoitustuotot ja kulut:** Rahoitustuotot ovat esim. tilien ja rahastojen yms. korkotuottoja. Rahoituskulut ovat tyypillisesti pankkien perimiä maksuja ja lainojen korkoja. HUOM! Apteekkarin henkilökohtaisesti ottama laina apteekkiliikkeen lunastamiseksi ei näy tässä erässä vaan tapahtuu henkilökohtaisista varoista.
- **Toimintavarausten muutos** on vapaaehtoinen varaus, jonka avulla apteekki voi siirtää verotettavaa elinkeinotoiminnan tuloa verotettavaksi myöhempinä vuosina. Toimintavarauksen enimmäismäärä perustuu apteekin maksamiin palkkoihin (max. 30 % ennakonpidätysten alaisista palkoista viimeisen 12 kk aikana).

TULOSLASKELMAN ERÄT – VEROT JA TILIKAUDEN VOITTO

- Apteekin tulos ennen veroja lasketaan pääosin apteekkarin henkilökohtaiseksi tuloksi ja verot määräytyvät apteekkarin ansioveroasteikon mukaan.
- Tilikauden tuloksesta ennen veroja on saanut vähentää ensin 5 % yrittäjävähennyksen. Tämän jälkeen saadusta tuloksesta määritellään pääomatulo-osuus, joka riippuu nettovarallisuudesta ja palkkasummasta, loppuosa tuloksesta verotetaan ansiotulona.
- **Tilikauden voitto** on apteekkarille jäävä osuus apteekin liiketoiminnasta. Tilikauden voitto ei kuitenkaan kerro, paljonko apteekin kassassa on rahaa tai kuinka paljon apteekkari voi nostaa ”palkkaa”.

Liikevoitto	=	178 000
Rahoitustuotot ja kulut	-	1 500
Toimintavarausten muutos	-	1 000
Verot	-	82 000
Tilikauden voitto	=	93 500

- Tilikauden voittoa tulisi kuitenkin jäädä vähintään apteekkiproviisorin ylin taulukkopalkka, vuosilomakorvaus, yritystoiminnan 20 prosentin riskilisä, investointivara sekä vuosilomasijaisen palkkaaminen kuudeksi viikoksi. Fimea on laskenut summan olevan 87 000 €/vuosi.

LÄÄKITYKSEN TARKISTUSPALVELUN KANNATTAVUUS

- **Tehtävä 5:** Kuinka monta lääkityksen tarkistuspalvelun asiakasta farmaseutin on palveltava vuodessa, jotta palvelun kiinteät perustamiskustannukset ja palvelun tuottamiskustannukset tulevat katetuksi? Mikä on palvelun arvonlisäverollinen hinta asiakkaalle?

Taustatiedot palvelun kustannuksista:

Palvelun kiinteät perustamiskustannukset	1 000,00 €	per vuosi (ilman alv.)
Palvelun hinta	20,00 €	per asiakas (ilman alv.)
Keskimääräinen farmaseutin tuntipalkka	23,91 €	sisältää työnantajamaksut
Palvelun kesto	30 min.	per asiakas

Vinkki: Aloita laskemalla apteekille palvelusta jäävä kate per asiakas huomioiden palvelun tuottamiskustannukset (= farmaseutin palkkakustannukset).

FARMASEUTIN TUOTTAVUUS- LÄÄKKEIDEN TOIMITUS

- **Tehtävä 6:** Farmaseutin työaika kuukaudessa jakautuu siten, että 90 % ajasta menee reseptitoimitukseen ja 10 % itsehoitolääkeneuvontaan. Kuinka monta reseptiä on farmaseutin toimitettava ja itsehoitolääkettä myytävä kuukaudessa yllä mainitussa suhteessa, jotta farmaseutin kuukausipalkkakustannukset tulevat katetuiksi? Entä vuodessa?

Taustatiedot: Farmaseutin tuottavuus- lääkkeiden toimitus

Keskimääräiset luvut:

Reseptilääkemyynnin liikevaihto per resepti	31,65 €
Reseptilääkemyynnin kate per resepti	21,0 %
Liikevaihto per itsehoitolääkepakkaus	9,15 €
Myyntikate myytyä itsehoitolääkepakkausta kohden	27,5 %
Farmaseutin kuukausipalkka sisältäen työnantajamaksut	3 825 €

Vinkki: Jaa farmaseutin kuukausipalkka reseptitoimituksen ja itsehoitolääkeneuvonnan suhteessa.

APTEEKKI

Auttaa lähelläsi.